

AZ ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG 3143/2015. (VII. 24.) AB HATÁROZATA**bírói kezdeményezés elutasításáról**

Az Alkotmánybíróság teljes ülése alkotmányjogi panasz tárgyában – *dr. Czine Ágnes, dr. Kiss László és dr. Lévy Miklós* alkotmánybírók különvéleményével – meghozta a következő

határozatot:

1. Az Alkotmánybíróság a Kúriának a pénzügyi intézmények fogyasztói kölcsönszerződéseire vonatkozó jogegységi határozatával kapcsolatos egyes kérdések rendezéséről szóló 2014. évi XXXVIII. törvény 1. § (1a) bekezdése, illetve a 8. § (1) bekezdés c) pontja alaptörvény-ellenességének megállapítására és megsemmisítésére irányuló alkotmányjogi panaszt elutasítja.
2. Az Alkotmánybíróság a Kúriának a pénzügyi intézmények fogyasztói kölcsönszerződéseire vonatkozó jogegységi határozatával kapcsolatos egyes kérdések rendezéséről szóló 2014. évi XXXVIII. törvény egésze, illetve az 1. § (1) bekezdése, – az Alaptörvény XIII. cikk (1) bekezdésével összefüggésben – az (1a) bekezdése, a (2), (6) és (7) bekezdései, valamint a 3–21. §-ai alaptörvény-ellenességének megállapítására és megsemmisítésére irányuló alkotmányjogi panaszt visszautasítja.
3. Az Alkotmánybíróság a Kúria 2/2014. Polgári jogegységi határozata rendelkező részének 2. és 3. pontja, valamint indokolásának III. 2. és 3. pontja alaptörvény-ellenességének megállapítására és megsemmisítésére irányuló alkotmányjogi panaszt visszautasítja.
4. Az Alkotmánybíróság a Kúria Gfv.VII.30.360/2014/7. számú ítélete, a Fővárosi Ítéltábla 14.Gf.40.558/2014/6. számú ítélete, valamint a Fővárosi Törvényszék 136.G.43.307/2014/7. számú ítélete alaptörvény-ellenességének megállapítására és megsemmisítésére irányuló alkotmányjogi panaszt visszautasítja.

Indokolás

I.

- [1] 1. Az indítványozó pénzügyi intézmény alkotmányjogi panasszal fordult az Alkotmánybírósághoz.
- [2] Az indítványozó pénzügyi intézmény alkotmányjogi panaszát az Alaptörvény 24. cikk (2) bekezdés c) és d) pontja, illetve az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CL. törvény (a továbbiakban: Abtv.) 26. § (1) és (2) bekezdése, valamint a 27. §-a alapján terjesztette elő.
- [3] 2. Az indítványozó elsődleges, az Abtv. 26. § (2) bekezdése alapján előterjesztett kérelmében a Kúriának a pénzügyi intézmények fogyasztói kölcsönszerződéseire vonatkozó jogegységi határozatával kapcsolatos egyes kérdések rendezéséről szóló 2014. évi XXXVIII. törvény (a továbbiakban Tv.) egésze, illetve az 1. § (1), (1a), (2), (6) és (7) bekezdései, a 3. §-a, 4. §-a, a 4. § (1) és (2) bekezdései, az 5–21. §-ai, a 6. §-a, a 6. § (2) bekezdése, 7. § (7) bekezdés k) pontja, a 8. § (1) bekezdése, kiemelve annak a) pontja, a (4), (5) és (7) bekezdései, a 9–11. §-ai, a 10. § (3) és (4) bekezdése, 11. § (1) bekezdése, a 13. § (2) bekezdése, a 15. § (2) bekezdése, a 19. §-a, valamint a 6. alcíme (7–15. §), a Kúriának a pénzügyi intézmények fogyasztói kölcsönszerződéseire vonatkozó jogegységi határozatával kapcsolatos egyes kérdések rendezéséről szóló 2014. évi XXXVIII. törvényben rögzített elszámolás szabályairól és egyes egyéb rendelkezésekről szóló 2014. évi XL. törvény (a továbbiakban: Elszámolási törvény) egésze, a – már nem hatályos – 52. § (1), (2), (10) és (11) bekezdései, valamint a Kúria 2/2014. Polgári jogegységi határozata (a továbbiakban: PJE. határozat) rendelkező részének 2. és 3. pontja és indokolása III. 2. és 3. pontja alaptörvény-ellenességének megállapítását és megsemmisítését kérte.
- [4] 2.1. Az indítványozó előadja, hogy az Elszámolási törvény önkényesen, visszaható hatállyal módosította a Tv.-t, azt alkalmazni rendelte a deviza alapúnak nem minősülő deviza hitel- vagy kölcsönszerződések, illetve pénzügyi lízingszerződések vonatkozásában is. Az indítványozó a Tv.-t közjogilag érvénytelennek tekinti, mivel a jogalkotó az Európai Központi Bankkal (a továbbiakban: EKB) szemben fennálló konzultációs kötelezettségét elmulasztotta. Az indítványozó a Tv. 1. § (1) és (1a) bekezdéseivel összefüggésben kifejti, hogy a jogalkotó annak ellenére avatkozott be régóta fennálló jogviszonyokba,

hogy annak alkotmányos feltételei nem álltak fenn. Véleménye szerint a Tv. 1. § (6) és (7) bekezdése az elévülési időt visszaható hatállyal, indokolatlanul hosszabbítja meg. Hangsúlyozza, hogy a Tv. 4. § (1) bekezdésébe foglalt feltételeket a jogrendszer korábban nem tartalmazta, ezért számára a támadott rendelkezés visszaható hatállyal állapít meg kötelezettségeket. Az indítványozó a PJE. határozattal kapcsolatosan előadja, hogy az – visszaható hatállyal – mind jogpolitikai, mind normatív tartalmát tekintve új szabályozást hozott létre, ezért annak hivatkozott pontjai sértik az Alaptörvény B) cikk (1) bekezdését.

- [5] 2.2. Az indítványozó véleménye szerint a Tv. 19. §-a a kellő felkészülési idő hiánya miatt sérti az Alaptörvény B) cikk (1) bekezdését. Indokolásában előadja, hogy a Tv. 4. § (1) bekezdése szerinti, az általános szerződési feltételek vélelmezett tisztességtelenségének megdöntésére irányuló eljárásra a Tv. a határidő megállapításával egyáltalán nem biztosítja a felkészülés lehetőségét.
- [6] 2.3. Az indítványban kifejtettek alapján a PJE. határozat egésze sérti az Alaptörvény C) cikk (1) bekezdését, mivel megalkotásával a Kúria jogalkotói hatáskört vont el. A PJE. határozat sérti az Alaptörvény E) cikkét is, mivel a vonatkozó tárgykörben az Európai Unió joga a tagállamok, nem pedig a Kúria viszonylatában állapított meg jogalkotási kötelezettséget.
- [7] 2.4. Az indítványozó álláspontja szerint a Tv. egésze, illetve az Elszámolási törvénnyel módosított rendelkezései az Alaptörvény Q) cikke mellett több, nemzetközi szerződésben biztosított jogával is ellentétesek. A Tv. sérti az Európai Unió Alapjogi Chartájának (a továbbiakban: Charta) 17. cikkét, A Tv., illetve különösen annak 8. § (1) bekezdése, a 7. § (7) bekezdés g) és h) pontjai, a 9. § (3) bekezdése, valamint a 10. § (2) és (4) bekezdései sértik a Charta 47. cikkét is, mert olyan feltételrendszert tesznek kötelezően alkalmazandóvá az indítványozó számára, amely korábban a jogrendszerben nem létezett, korlátozzák a bizonyítékok előterjesztésének lehetőségét, továbbá indokolatlanul rövid határidőket állapítanak meg. Az indítványban foglaltak alapján a Tv. és az Elszámolási törvény módosító rendelkezései sértik a Magyar Népköztársaság és az Osztrák Köztársaság között Budapesten, 1988. évi május hó 26. napján aláírt, a beruházások elősegítéséről és védelméről szóló Megállapodás (kihirdette: 12/1990. (VII. 24.) Korm. rendelet) 2., 3. és 4. cikkét, mert az indítványozót kompenzáció nélkül fosztották meg jogos kötelmi igénye érvényesítésének lehetőségétől.

- [8] 2.5. Az indítványozó hivatkozik arra, hogy a Tv. 1. § (1a) és (2) bekezdése, a 3., 4. és 6. §-ai, valamint a 7. § (7) bekezdés *k*) pontja sértik az Alaptörvény XIII. cikk (1) bekezdésében biztosított tulajdonhoz való jogát, mivel a korábban jogszerűen megszerzett vagyonát alkotmányosan nem igazolható módon vonják el.
- [9] 2.6. Az indítványozó álláspontja szerint Tv. 1. § (1a) bekezdése, a 6. §-a, valamint a 7. § (7) bekezdés *k*) pontja ellentétesek az Alaptörvény XV. cikk (2) bekezdésében foglaltakkal, mert alkalmazásuk időbeli hatályát indokolatlan megkülönböztetéssel állapítják meg, továbbá mert azonos életviszonyokra eltérő szabályozást rendelnek alkalmazni.
- [10] 2.7. Az indítványozó meglátása szerint a Tv. 6. alcíme (7–15. §), különösen a 8. § (1) és (5) bekezdése, a 10. § (3) és (4) bekezdése, valamint a 19. §-a sértik az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdésében biztosított tisztességes bírósági eljáráshoz, illetve a (7) bekezdés szerinti jogorvoslathoz való jogot, mivel a jogérvényesítésre rendkívül rövid eljárási határidőket állapítanak meg. Az indítványozó sérelmezi, hogy a törvényi vélelem megdöntésére irányuló eljárásban korlátozottak a bizonyítékok előterjesztésének lehetőségei. Álláspontja szerint ezért a Tv. – az előbbiekkal összefüggésben – sérti az Alaptörvény B) cikk (1) bekezdéséből levezetett normavilágosság követelményét, továbbá az Alaptörvény 26. cikk (1) bekezdését is. Az indítványozó hivatkozik a Tv. által megállapított illetékfizetési kötelezettség – szerinte – túlzó mértékére is. A Tv. 7. § (7) bekezdés *k*) pontjával összefüggésben kiemeli, hogy annak következtében perújítás kezdeményezése a vélelem megdöntésével összefüggő eljárás esetén kizárt. Az indítványozó mindezek mellett az alapvető szabadságok védelméről szóló, Rómában, 1950. november 4-én kelt Egyezmény (kihirdette: az 1993. évi XXXI. törvény) 6. Cikk 1. pontja, valamint a Polgári és Politikai Jogok Nemzetközi Egyezségokmánya (kihirdette: 1976. évi 8. törvényerejű rendelet) 14. Cikk 1. pontja sérelmére is utal.
- [11] 2.8. Az indítványban foglaltak szerint a Tv. 6. címében foglalt rendelkezések (7–15. §) rendkívül leszűkítik a bíró jogértelmezési lehetőségeit, ezért sértik az Alaptörvény 25. cikk (1) bekezdésében, illetve a 26. § (1) bekezdésében foglaltakat.
- [12] 2.9. Az indítványozó az Alaptörvény B) cikkével összefüggésben a Tv. 1. § (2) bekezdésére, a 6. §-ára, a 5–21. §-aira, a 6. alcímére (7–15. §), 8. § (7) bekezdésére, a 13. § (2) bekezdésére, a 15. § (2) bekezdésére; az Alaptörvény E) cikkének

sérelmével összefüggésben a Tv. egészére; az M) cikkével összefüggésben a Tv. 3. és 4. §-aira, a PJE. határozat rendelkező részének 3. pontjára; az Alaptörvény VI. cikk (1) bekezdésével összefüggésben a Tv. 4. §-ára; az Alaptörvény XII. cikk (1) bekezdésével összefüggésben a Tv. 4. §-ára és a PJE. rendelkező részének 3. pontjára; az Alaptörvény XIII. cikk (1) bekezdésével összefüggésben a PJE. határozat rendelkező részének 2. és 3. pontjára; az Alaptörvény XV. cikk (2) bekezdésével összefüggésben a Tv. a 7. § (7) bekezdés *k*) pontjára; az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdésével összefüggésben a Tv. 3. §-ára és a 6. alcímére (7–15. §), a 8. § (4) bekezdésére, a PJE. határozat rendelkező részének 3. pontjára; illetve az Alaptörvény XXVIII. cikk (7) bekezdésével összefüggésben a Tv. 3. §-ára, a 6. alcímére (7–15. §), különösen a 8. § (1) és (5) bekezdésére, a 10. § (3) és (4) bekezdésére, valamint a 16. és 19. §-ára hivatkozik, azonban kérelme ezen részeire vonatkozó indokolást nem terjeszt elő. Az indítványozó a Tv. 4. § (1) bekezdésével, a 8. § (1) bekezdésével, a 10. § (3) és (4) bekezdésével, a 11. § (1) bekezdésével, a 6. alcímével (7–15. §), továbbá a 19. §-ával, valamint a PJE. határozattal összefüggésben hivatkozik az Alaptörvény 25. cikk (1) és (3) bekezdésének, ezen felül az Alaptörvény 26. cikk (1) bekezdésének sérelmére is. Az indítványozó végezetül hivatkozott az Alaptörvény 28. cikkének sérelmére is. Az indítványozó ugyanakkor kérelme ezen részeivel összefüggésben sem terjeszt elő érdemi indokolást.

[13] 3. Az indítványozó másodlagosan, az Abtv. 26. § (1) bekezdése alapján a Tv. 1. § (1) bekezdése, a 4. §-a, különösen annak (1) és (2) bekezdései, a 6. §-a, a 7. § (2) bekezdése, a 8. § (1), (4) és (7) bekezdése, a 9–11. §-ai, különösen a 10. § (3) bekezdése, a 11. § (1) bekezdése, a 13. § (2) bekezdése, a 15. § (2) bekezdése, a 16. §-a, a 19. §-a, valamint a 6. alcíme (7–15. §-ai), a PJE. határozat rendelkező részének 2. és 3. pontja és indokolása III. 2. és 3. pontja alaptörvény-ellenességének megállapítását és megsemmisítését kéri az előzőekben előterjesztett indokai alapján.

[14] 4. Az indítványozó harmadlagos, az Abtv. 27. §-a alapján előterjesztett kérelmében a Kúria általános szerződési feltételekhez kapcsolódó tisztességtelenségi vélelem megdöntése tárgyában hozott Gfv.VII.30.360/2014/7. számú ítélete, a Fővárosi Ítéltábla 14.Gf.40.558/2014/6. számú ítélete, valamint a Fővárosi Törvényszék 136.G.43.307/2014/7. számú ítélete alaptörvény-ellenességének megállapítását és megsemmisítését kéri. A bírósági ítéletekkel összefüggésben kifejti, hogy a bíróságok eljárásuk során a Tv. rendelkezéseit a jogrendszerből kiragadva értelmezték, olyan bírói gyakorlatra hivatkoztak, amely korábban

nem létezett. A bíróságok megsértették a törvény előtti egyenlőség alkotmányos elvét is, mivel más – hasonló ügyekben eljáró – bíróságokhoz képest nem kezdeményezték az Alkotmánybíróság eljárását.

II.

[15] 1. Az Alaptörvénynek az alkotmányjogi panasszal érintett, az Alkotmánybíróság érdemi eljárása során felhívott rendelkezései:

„B) cikk (1) Magyarország független, demokratikus jogállam.”

„XIII. cikk (1) Mindenkinek joga van a tulajdonhoz és az örökléshez. A tulajdon társadalmi felelősséggel jár.

(2) Tulajdont kisajátítani csak kivételesen és közérdekből, törvényben meghatározott esetekben és módon, teljes, feltétlen és azonnali kártalanítás mellett lehet.”

„XXVIII. cikk (1) Mindenkinek joga van ahhoz, hogy az ellene emelt bármely vádat vagy valamely perben a jogait és kötelezettségeit törvény által felállított, független és pártatlan bíróság tisztességes és nyilvános tárgyaláson, ésszerű határidőn belül bírálja el.”

[16] 2. A Tv. támadott, az Alkotmánybíróság jelen eljárása során vizsgált rendelkezései:

„1. § (1a) E törvény alkalmazásában fogyasztói kölcsönszerződésnek minősül – az (1) bekezdésben foglaltakon túl – a pénzügyi intézmény és a fogyasztó között létrejött deviza alapúnak nem minősülő deviza hitel- vagy kölcsönszerződés, pénzügyi lízingszerződés, ha azt az (1) bekezdésben meghatározott időpontok között kötötték, és annak részévé a 4. § (1) bekezdése szerinti kikötést is tartalmazó általános szerződési feltétel vagy egyedileg meg nem tárgyalta szerződési feltétel vált.

(2) E törvény hatálya nem terjed ki:

- a) a hitelkártyához vagy fizetési számlához kapcsolódó és
- b) az állami kamattámogatással nyújtott lakáscélú forint alapú kölcsönszerződésre.”

„8. § (1) A pénzügyi intézmény 6. § szerinti polgári peres eljárást megindító keresetlevelének, ha a per tárgyát képező ÁSZF kikötést

[...]

c) az 1. § (1a) bekezdése szerinti fogyasztói kölcsönszerződés esetén alkalmazták 2010. november 26-án vagy azt megelőzően, 2015. január 5. napja és január 12. napja között kell a bírósághoz beérkeznie, a határidő jogvesztő.”

III.

- [17] 1. Az Alkotmánybíróság elsődlegesen azt vizsgálta meg, hogy az Abtv. 26. § (1) és (2) bekezdései, valamint a 27. §-a alapján előterjesztett alkotmányjogi panaszok megfelelnek-e az Abtv.-ben rögzített formai követelményeknek.
- [18] Az Alkotmánybíróság e körben áttekintette, hogy az indítvány határidőben érkezett-e [Abtv. 30. §], illetve, hogy az indítványozó kérelmei eleget tesznek-e az Abtv. 52. § (1b) bekezdésében meghatározott határozott kérelem törvényi elemeinek.
- [19] 1.1. Az Abtv. 30. § (1) bekezdése értelmében alkotmányjogi panaszt a sérelmezett bírósági döntés kézhezvételétől számított hatvan napon belül, illetve az alaptörvény-ellenes jogszabályi rendelkezés hatálybalépésétől számított száznyolcvan napon belül lehet írásban előterjeszteni.
- [20] Az indítványozó alkotmányjogi panaszát 2014. december 10-én személyesen nyújtotta be. A rendelkezésre álló iratok alapján megállapítható, hogy az alkotmányjogi panasz mind a Tv., illetve a módosított rendelkezések hatálybalépéséhez képest, mind a Kúria támadott ítéletének kézhezvételéhez képest határidőn belül került benyújtásra.
- [21] 1.2. Az Alkotmánybíróság az Abtv. 52. § (1b) bekezdése szerinti határozott kérelem elemeinek vizsgálata során, az indítványozónak az Abtv. 26. § (2) bekezdése alapján előterjesztett kérelme vonatkozásában a következőket állapította meg.
- [22] 1.2.1. Az indítványozónak az Alaptörvény B) cikkével összefüggésben a Tv. 1. § (2) bekezdésére, a 6. §-ára, a 5–21. §-aira, a 6. alcímére (7–15. §), a 8. § (7) bekezdésére, a 13. § (2) bekezdésére, a 15. § (2) bekezdésére; az Alaptörvény E) cikkének sérelmével összefüggésben a Tv. egészére; az M) cikkével összefüggésben a Tv. 3. és 4. §-aira, a PJE. határozat rendelkező részének 3. pontjára; az Alaptörvény VI. cikk (1) bekezdésével összefüggésben a Tv. 4. §-ára; az Alaptörvény XII. cikk (1) bekezdésével összefüggésben a Tv. 4. §-ára és a PJE. rendelkező részének 3. pontjára; az Alaptörvény XIII. cikk (1) bekezdésével összefüggésben a PJE. határozat rendelkező részének 2. és 3. pontjára; az Alaptörvény

XV. cikk (2) bekezdésével összefüggésben a Tv. a 7. § (7) bekezdés *k*) pontjára; az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdésével összefüggésben a Tv. 3. §-ára és a 6. alcímére (7–15. §), a 8. § (4) bekezdésére, a PJE. határozat rendelkező részének 3. pontjára; illetve az Alaptörvény XXVIII. cikk (7) bekezdésével összefüggésben a Tv. 3. §-ára, a 6. alcímére (7–15. §), különösen a 8. § (1) és (5) bekezdésére, a 10. § (3) és (4) bekezdésére, valamint a 16. és 19. §-ára, továbbá az Alaptörvény 25. cikk (1) és (3) bekezdésével, a 26. cikk (1) bekezdésével összefüggésben a Tv. 4. § (1) bekezdésére, a 8. § (1) bekezdésére, a 10. § (3) és (4) bekezdéseire, a 11. § (1) bekezdéseire, a 6. alcímére (7–15. §), a 19. §-ára, a PJE. megjelölt pontjaira, végezetül az Alaptörvény 28. cikkének sérelmére vonatkozó kérelmével kapcsolatosan megállapítható, hogy az indítványozó azokat – illetve az általuk sérteni vélt alaptörvényi rendelkezéseket – felsorolásműködésben tűntette fel. Az indítványozó azonban ezen rendelkezésekkel összefüggésben nem terjesztett elő jogsérelmét alátámasztó indokolást, így e tekintetben kérelme nem felel meg az Abtv. 52. § (1b) bekezdés *e*) pontjának, ezért azt az Alkotmánybíróság az Abtv. 64. § *d*) pontja alapján visszautasította.

[23] 1.2.2. Az indítványozó a Tv. 7. § (7) bekezdés *k*) pontjának a tisztességes eljáráshoz való jogba ütközését abból a szempontból sérelmezte, hogy annak okán az esetleges – az ügyben alkalmazandó – jogszabályi rendelkezéseknek az Alkotmánybíróság általi megsemmisítése esetén az abból fakadó igény érvényesítése kizárt. Az indítványozó tehát kifejtett ugyan indokolást a támadott jogszabályi rendelkezéssel összefüggésben, ugyanakkor az nem saját, bekövetkezett jogsérelmének alátámasztására irányult. Kérelme e tekintetben nem felel meg az Abtv. 52. § (1b) bekezdés *e*) pontjának, ezért azt az Alkotmánybíróság az Abtv. 64. § *d*) pontja alapján visszautasította.

[24] 1.3. Az indítványozó – az Abtv. 26. § (1) bekezdése alapján – előterjesztett alkotmányjogi panaszában a Tv. egyes rendelkezéseinek megsemmisítését kérte. Az indítványozó e tekintetben csupán felsorolta az egyes törvényi rendelkezéseket, azokra a korábban előterjesztett indokait kívánta megfeleltetni. Az indítványozó ugyanakkor ebben az esetben sem jelölte meg azon, az Alaptörvényben biztosított jogait, amelyeket a támadott rendelkezések sértenek, továbbá jogsérelmét sem indokolta meg. Mindezek miatt kérelme e tekintetben – különös figyelemmel arra, hogy az érintett eljárásokban a Tv. szövegének korábban hatályos változatát alkalmazták a bíróságok – nem felel meg az Abtv. 52. § (1b) bekezdés *b*), *d*) és *e*) pontjainak, ezért azt az Alkotmánybíróság az Abtv. 64. § *d*) pontja alapján visszautasította.

- [25] 1.4. Az indítványozó – az Abtv. 27. §-a alapján – az általános szerződési feltételekhez kapcsolódó tisztességtelenségi vélelem megdöntése tárgyában hozott bírósági ítéletekkel összefüggésben elsősorban az ügyben eljáró bíróságok jogértelmezését sérelmezte, illetve kifogásolta, hogy azok nem függesztették fel eljárásukat az Alkotmánybíróság eljárásnak kezdeményezése céljából. Az indítványozó a bírósági ítéletekkel összefüggésben nem jelölte meg azon, az Alaptörvényben biztosított jogát, amelyet a támadott ítéletek sértének, ezért kérelme e részben nem felel meg az Abtv. 52. § (1b) bekezdés d) pontjának, így azt az Alkotmánybíróság az Abtv. 64. § d) pontja alapján visszautasította. Az Alkotmánybíróság mindazonáltal megjegyzi, hogy az indítványozó nagyobb részben a bíróságok jogértelmezését sérelmezte, amelynek tisztán törvényességi szempontú felülvizsgálata – az Alkotmánybíróság kialakult gyakorlata értelmében – nem tartozik az Alkotmánybíróság hatáskörébe {lásd: 3003/2012. (VI. 21.) AB végzés, Indokolás [4]}.
- [26] 2. Az Alkotmánybíróság ezt követően azt vizsgálta meg, hogy az indítványozó kérelme – az előzőekre tekintettel immáron csak az Abtv. 26. § (2) bekezdése alapján előterjesztett alkotmányjogi panasz vonatkozásában – a *tartalmi* követelményeknek megfelel-e.
- [27] Az Abtv. 26. § (2) bekezdése alapján alkotmányjogi panasz előterjesztésére akkor van lehetőség, ha alaptörvény-ellenes jogszabály rendelkezésének alkalmazása vagy hatályosulása folytán közvetlenül, bírói döntés nélkül következett be a jogsérelem, és nincs a jogsérelem orvoslására szolgáló jogorvoslati eljárás, vagy a jogorvoslati lehetőségeit az indítványozó már kimerítette.
- [28] 3. Az Alkotmánybíróság tehát az Abtv. 26. § (2) bekezdése szerinti alkotmányjogi panasz esetén a tartalmi szempontból azt ellenőrizte, hogy az indítványozó az alaptörvény-ellenes jogszabály hatályosulása folytán közvetlenül érintett-e, jogorvoslati lehetőségeit kimerítette-e, illetve hogy olyan alaptörvényi rendelkezés sérelmére hivatkozott-e, amely a saját, az Alaptörvényben biztosított jogának tekinthető.
- [29] 3.1 Az érintettség tekintetében figyelembe kell venni, hogy „[a] kivételes panasz esetében, mivel az közvetlenül a norma ellen irányul, különös jelentősége van az érintettség vizsgálatának, hiszen a panaszos alapjogában való személyes, közvetlen és aktuális sérelme különbözteti meg a kivételes panaszt az utólagos normakontroll korábbi, bárki által kezdeményezhető változatától. [Az Alkotmánybíróságról szóló 1989. évi XXXII. törvény (régí Abtv.) 20. § (2) bekezdés]” {3105/2012.

(VII. 26.) AB végzés, Indokolás [3]}. Az indítványozó a hitelintézetekről és a pénzügyi vállalkozásokról szóló 2013. évi CCXXXVII. törvény 7. § (1) bekezdése szerinti pénzügyi intézmény. Ezt figyelembe véve, valamint az alkotmányjogi panaszhoz mellékelt dokumentumok alapján az indítványozó érintettsége a támadott jogszabályi rendelkezésekkel összefüggésben egyértelműen fennáll.

[30] Az Abtv. 26. § (2) bekezdése szerinti alkotmányjogi panasz feltétele az is, hogy az alaptörvény-ellenes jogszabályi rendelkezések által előidézett jogsérelem bírói jogalkalmazás nélkül közvetlenül, azok alkalmazása, vagy hatályosulása folytán következzen be. Az indítványozónak a Tv. egyes rendelkezéseivel kapcsolatosan állított és az Alkotmánybíróság által érdemben megvizsgált jogséreleme – figyelemmel a Tv. céljára – jogalkalmazói aktus közbejötté nélkül következhetett be.

[31] 3.2. Az indítványozó szerint a Tv. 8. § (1) és (5) bekezdései sértik a normavilágosság követelményén keresztül az Alaptörvény B) cikk (1) bekezdését. Kiemeli, hogy a Tv. 8. § (1) bekezdés a) pontja – figyelemmel a Tv. 19. §-ára – nem határozza meg egyértelműen a Tv. szerinti keresetindításra rendelkezésre álló határidő kezdő időpontját. Az Alkotmánybíróság következetes gyakorlata alapján az alkotmányjogi panasz az egyén, illetve a közösség alapvető jogainak a védelmét szolgálja az államhatalommal szemben. Erre tekintettel az Alaptörvény B) cikk (1) bekezdésének megsértésére hivatkozással alkotmányjogi panaszt csak kivételes esetekben – visszaható hatályú jogalkotás tilalmának, illetve a kellő felkészülési idő követelményének megsértése esetén – van lehetőség {az Alkotmánybíróság ezen gyakorlatot erősítette meg a Tv. egyéb rendelkezéseinek vizsgálata során a 3121/2015. (VII. 9.) AB határozat, Indokolás [85]–[87] bekezdései}. A normavilágosság követelményének megsértése miatt tehát az indítványozó alkotmányjogi panasz eljárás során nem hivatkozhat az Alaptörvény B) cikk (1) bekezdésére, mint az Alaptörvényben biztosított jogára. Az indítványozó kérelme e tekintetben nem felel meg az Abtv. 26. § (2) bekezdésében foglaltaknak, ezért azt az Alkotmánybíróság az Abtv. 64. § d) pontja alapján visszautasította.

[32] 3.3. Az indítványozó a Tv. egészét, illetve az Elszámolási törvénnyel módosított rendelkezéseit, továbbá a Tv. egyes rendelkezéseit az Alaptörvény Q) cikkébe ütközőnek is találta. Az Alaptörvény Q) cikke ugyanakkor nem tekinthető az indítványozó Alaptörvényben biztosított jogának, ezért annak megsértésére hivatkozással alkotmányjogi panasz benyújtására nincs lehetősége. Kérelme ezen része sem felel meg az Abtv. 26. § (2) bekezdésében meghatározott törvényi feltételeknek, ezért azt az Alkotmánybíróság az Abtv. 64. § b) pontja alapján visszautasította. Az Alkotmánybíróság ugyanakkor megjegyzi azt is, hogy

nemzetközi szerződésbe ütközés vizsgálatának kezdeményezésére az Abtv. 32. § (2) bekezdése értelmében az indítványozó nem jogosult.

- [33] 3.4. Az indítványozó szerint a Tv. 1. § (1a) bekezdése, a valamint a 6. §-a sérti az Alaptörvény XV. cikk (2) bekezdésében rögzített hátrányos megkülönböztetés tilalmának elvét. Előadta, hogy a rendelkezéseket azért véli alaptörvényellenesnek, mert azok – a Tv. 1. § (1) bekezdésében meghatározott időkeret miatt – azonos tartalmú szerződések között tesznek indokolatlanul különbséget. Hozzáteszi, hogy az időkeret meghatározása a fogyasztók tekintetében is alaptörvény-ellenes megkülönböztetést eredményez. Az indítványozó kérelmének ezen részében nem – saját – az Alaptörvényben biztosított jogának sérelmére hivatkozott, hanem egyfelől szerződéses jogviszonyok, másfelől fogyasztók közti hátrányos megkülönböztetésre utalt. Mindezekre tekintettel kérelme e tekintetben nem felel meg az Abtv. 26. § (2) bekezdésének, ezért azt az Alkotmánybíróság az Abtv. 64. § *d*) pontja alapján visszautasította.
- [34] 3.5. Az Alaptörvény 25. cikk (1) és a 26. cikk (1) bekezdésével összefüggő kérelem vonatkozásában megállapítható, hogy ezen rendelkezések sem tekinthetők az indítványozó Alaptörvényben-biztosított jogának – mivel számára közvetlen, az Alaptörvényből származó jogosultságot nem biztosítanak –, ezért kérelme e tekintetben nem felel meg az Abtv. 52. § (1b) bekezdés *b*) pontjában foglaltaknak, így azt az Alkotmánybíróság az Abtv. 64. § *d*) pontja alapján visszautasította.
- [35] 3.6. Az indítványozó a PJE. határozat támadott pontjaival összefüggésben az Alaptörvény B) cikk (1) bekezdésének, C) cikk (1) bekezdésének, az E) cikkének, a VI. cikk (1) bekezdésének, a XIII. cikk (1) bekezdésének, a XXVIII. cikk (1) és (7) bekezdéseinek, a 25. cikk (1) és (3) bekezdésének, valamint a 26. cikk (1) bekezdésének sérelmére hivatkozott. Az alkotmánybírói gyakorlat értelmében jogegységi határozat – mivel az lényegénél fogva nem hatályosulhat közvetlenül – nem támadható az Abtv. 26. § (2) bekezdése alapján előterjesztett alkotmányjogi panasszal. Az Alkotmánybíróság ezen gyakorlatát legutóbb a PJE. határozat alkotmányos vizsgálata során, a 7/2015. (III. 19.) AB határozatában (a továbbiakban: Abh1.), az Indokolás [25]–[28] pontjaiban erősítette meg. Az indítványozó kérelmének ezen eleme tehát nem felel meg az Abtv. 26. § (2) bekezdésében foglalt törvényi feltételeknek, ezért azt az Alkotmánybíróság az Abtv. 64. § *d*) pontja alapján visszautasította.

IV.

- [36] 1. Az Alkotmánybíróság az alkotmányjogi panasz érdemi vizsgálatát az Alkotmánybíróság Ügyrendjének 31. § (6) bekezdése alapján, a befogadási eljárás mellőzésével folytatta le. Az Alkotmánybíróság eljárása a könnyebb átláthatóság érdekében a hivatkozott alaptörvényi rendelkezések sorrendjét követte.
- [37] Az indítványozó az Abtv. 26. § (2) bekezdése alapján a Tv. rendelkezései mellett az Elszámolási törvény 52. § (1), (2), (10) és (11) bekezdései alaptörvényellenességének megállapítását és megsemmisítését is kérte. A rendelkezések – 2014. október 15-ével – beiktatták a Tv.-be az 1. § (1a) bekezdését, továbbá a 7. § (7) bekezdése a *k*) pontját, módosították a Tv. 1. § (2) bekezdését, illetve kiegészítették a Tv. 6. §-át. Az Alkotmánybíróság következetes gyakorlata szerint azonban az alkotmánybírósági vizsgálat tárgya minden esetben a módosított (*inkorporáló*), nem pedig a módosító jogszabályi rendelkezés {legutóbb lásd: 3002/2015. (I. 12.) AB határozat, Indokolás [3]}, ezért az Alkotmánybíróság eljárásában a Tv. módosított – jelenleg hatályos – rendelkezéseit vizsgálta meg.
- [38] 2. Az Alkotmánybíróság az Alaptörvény B) cikk (1) bekezdésének sérelmével kapcsolatos indítványi elemeket az alábbiak szerint bírálta el.
- [39] 2.1. Az Alkotmánybíróság e körben mindenekelőtt az indítványozónak a visszaható hatályú jogalkotással összefüggő érveit vizsgálta meg.
- [40] Az indítványozó szerint a Tv. 1. § (1a) bekezdése a visszaható hatályú jogalkotás tilalmába ütközik. Az indítványozó állítását azért látja megalapozottnak, mert egyfelől a Tv. rendelkezései eleve visszamenőlegesen állapítanak meg kötelezettséget, másfelől az Elszámolási törvény is visszaható hatállyal módosítja a Tv.-t. Hangsúlyozta, hogy a Tv.-nek az Elszámolási törvénnyel beiktatott 1. § (1a) bekezdése – amely a Tv. tárgyi hatályát pontosítja – számára különösen sérelmes, mivel nagyobb részben tisztán deviza hitel- és kölcsön-szerződéseket kínált ügyfeleinek. Álláspontja szerint a Tv. 1. § (1a) bekezdése révén a Tv. hosszabb ideje létrejött, bizonyos esetekben már le is zárt szerződéses jogviszonyok tekintetében nyilvánít semmissé olyan kikötéseket, amelyek a felek kölcsönös megállapodásán alapultak.
- [41] Az Alkotmánybíróság először is a Tv. visszaható hatályú jogalkotás sérelmével kapcsolatosan a következőket hangsúlyozza. A Tv. tárgyi hatályát megállapító 1. § (1) bekezdésének alkotmányosságát – az visszaható hatályú jogalkotás tilalmába ütközését – a 34/2014. (XI. 14.) AB határozatában (a továbbiakban:

Abh2.) már vizsgálta. Az Alkotmánybíróság az Abh2.-ben megállapította, hogy „a Tv. nem alkotott új anyagi jogszabályt visszamenőleg, hanem az érintett időszakban mindig is hatályban volt anyagi jogszabálynak az európai és a magyar bírósági gyakorlat által kidolgozott és kötelezően alkalmazandóvá tett (azaz az anyagi jog értelmezésének pontosításával eleve az anyagi jog részévé vált) értelmezését foglalta a Tv.-be, emelte jogszabályi szintre. Mivel a Tv. a tisztességtelenségre vonatkozó joggyakorlatot kötelező jelleggel lefektető jogegységi határozatnak a korábbi jogszabályi rendelkezéseket értelmező-konkretizáló normatartalmát emelte jogszabályi szintre – és ezt a címében pontosan megjelölte – ezért nem lehet szó visszaható hatályú szabályozásról, és így a visszaható hatály tilalmának megsértése nem merülhet fel.” {Abh2., Indokolás [103]}.

- [42] A Tv.-nek az Elszámolási törvénnyel beiktatott 1. § (1a) bekezdése pontosította a Tv.-nek az 1. § (1) bekezdésében meghatározott tárgyi hatályát azzal, hogy kimondta, a Tv. rendelkezéseit a pénzügyi intézmény és a fogyasztó között létrejött deviza alapúnak nem minősülő deviza hitel- vagy kölcsönszerződés, pénzügyi lízingszerződés tekintetében is alkalmazni kell, ha azt a Tv. 1. § (1) bekezdésében meghatározott időpontok között kötötték, és annak részévé vált a Tv. 4. § (1) bekezdésében meghatározott kikötést tartalmazó szerződési feltétel, vagy egyedileg meg nem tárgyalt szerződési feltétel. A Tv. 1. § (1a) bekezdése tehát csupán pontosította a Tv. hatálya alá tartozó szerződési típusokat. A támadott rendelkezés erre tekintettel – mint ahogy azt az Elszámolási törvény 52. §-ához fűzött jogalkotói indokolás is kiemeli – jogtechnikai jellegű kiegészítés, az érdemben nem változtatja meg a Tv. tartalmát, továbbá semmiképp nem állapít meg újabb, az érintettekre hátrányosabb előírást.
- [43] Az Alkotmánybíróság megjegyzi továbbá a következőket. Az Elszámolási törvény kiegészítette a Tv.-t – többek között – az 5. § (3) és (4) bekezdésével, valamint a 8. § (1) bekezdés c) pontjával is. A felsorolt rendelkezések a Tv. 1. § (1a) bekezdésében meghatározott szerződések alkalmazása esetén is biztosítják, hogy az érintett pénzügyi intézmények az általános szerződési feltételek vélelmezett tisztességtelenségének megdöntése érdekében bírósághoz forduljanak kérve a Tv. 6. alcíme (7–15. §) szerinti eljárást. A Tv. beiktatott 8. § (1) bekezdés c) pontja értelmében ezen perek megindítására a keresetlevélnek 2015. január 5. és január 12. napja között kellett a bírósághoz beérkeznie. A jogalkotó így a Tv. módosításával egyidejűleg biztosította, hogy a pontosított tárgyi hatály alá eső szerződéseket kötő pénzügyi intézmények a deviza alapú kölcsönszerződéseket alkalmazó pénzügyi intézményekhez képest, a módosítás hatálybalépéséhez mérten arányosított időkereten belül élhessenek a bírósági eljárás kezdeményezéséhez való jogukkal. A jogalkotó az Elszámolási törvényt nem

- egy múltbeli – kihirdetését megelőző – időponttól kezdődően léptette hatályba, hanem a jövőre nézve – 2014. október 15-től – tette egyértelművé, hogy a Tv. tárgyi hatálya a tisztán deviza kölcsönszerződésekre is kiterjed. Az előbb kifejtettre tekintettel megállapítható, hogy az érintett pénzügyi intézmények – így az indítványozó is – a Tv. módosításával (pontosításával) nem kerültek hátrányosabb helyzetbe a többi, már korábban érintetté vált pénzügyi intézményhez képest, ezért nem merül fel jogsérelmük a Tv. módosításával összefüggésben.
- [44] Mindezek miatt az Alkotmánybíróság megállapította, hogy a Tv. 1. § (1a) bekezdésének alkotmányos megítélése a Tv. 1. § (1) bekezdésével szükségszerűen egybeesik. Erre tekintettel az Alkotmánybíróság a Tv. 1. § (1a) bekezdése vonatkozásában irányadónak tekintette az Abh2.-ben foglaltakat, és az ott kifejtettek alapján megállapította hogy az nem ütközik a visszaható hatályú jogalkotás tilalmába, nem sérti az Alaptörvény B) cikk (1) bekezdését, ezért az indítványt e tekintetben elutasította.
- [45] Az indítványozó szerint a Tv. – az Elszámolási törvénnyel nem módosított – 1. § (1), (6) és (7) bekezdése, valamint a 4. § (1) bekezdése is a visszaható hatályú jogalkotás tilalmába ütközik, ezért sérti az Alaptörvény B) cikk (1) bekezdését. Az Abtv. 31. § (1) bekezdése értelmében, ha alkotmányjogi panasz alapján az alkalmazott jogszabály vagy jogszabályi rendelkezés Alaptörvénnyel való összhangjáról az Alkotmánybíróság már döntött, ugyanazon jogszabályra, illetve jogszabályi rendelkezésre és ugyanazon Alaptörvényben biztosított jogra, valamint azonos alkotmányjogi összefüggésre hivatkozással – ha a körülmények alapvetően nem változtak meg – nincs helye az alaptörvény-ellenesség megállapítására irányuló alkotmányjogi panasznak, valamint bírói kezdeményezésnek. Az Alkotmánybíróság az Abh2., Indokolás [73]–[104], [105]–[113], [127]–[131] és [135]–[136] pontjaiban már érdemben – azonos indokok miatt – vizsgálta a támadott jogszabályi rendelkezéseknek az Alaptörvény B) cikk (1) bekezdésébe ütközését, elutasítva a megsemmisítésükre irányuló indítványokat. Erre tekintettel az indítványozó kérelme e vonatkozásban ítélt dolognak minősül, így azt az Alkotmánybíróság az Abtv. 64. § *f*) pontja alapján visszautasította.
- [46] 2.2. Az indítványozó a Tv. 19. §-ának az Alaptörvény B) cikk (1) bekezdésébe ütközését a kellő felkészülési idő hiánya miatt kérte megállapítani. Az Alkotmánybíróság a kérdésben az Abh2.-ben már szintén döntött {Indokolás [60]–[69]}, ezért az indítványozó kérelme e tekintetben is ítélt dolognak minősül, így azt az Alkotmánybíróság az Abtv. 64. § *f*) pontja alapján visszautasította.

- [47] 2.3. Az indítványozó az Alaptörvény B) cikk (1) bekezdésének sérelme mellett arra hivatkozott, hogy a Tv. egésze közjogilag érvénytelen a jogalkotónak az EKB-val szemben fennálló konzultációs kötelezettség elmulasztása miatt. Az Alkotmánybíróság az Abh2.-ben már foglalkozott a Tv. közjogi érvénytelenségével. Az Alkotmánybíróság a magyar jog és Európai Unió joga kapcsolatának értelmezésére vonatkozó gyakorlatára hivatkozással kimondta: „[a]z Alkotmánybíróság hatáskörére vonatkozó hatályos szabályok [Alaptörvény 24. cikk (2) bekezdés, illetve az Abtv.] jelenleg sem biztosítanak lehetőséget arra, hogy az Alkotmánybíróság azt a kérdést megvizsgálja, hogy valamely jogszabály formai vagy tartalmi értelemben az Európai Unió jogával összhangban került-e elfogadásra.” {Abh2., Indokolás [54]}. Az Abh2.-ben foglaltakat – habár azok nem képezik ítélt dolog megállapításának tárgyát – az Alkotmánybíróság jelen ügyben is irányadónak tekinti, ezért ezt az indítványi elemet hatáskör hiányában az Abtv. 64. § a) pontja alapján visszautasította.
- [48] 3. Az indítványozó alkotmányjogi panaszában ezt követően arra hivatkozott, hogy a Tv. 1. § (1a) és (2) bekezdése, a 3., 4. és 6. §-a, a 6. alcíme (7–15. §), illetve kiemelve a 7. § (7) bekezdés *k*) pontja sérti az Alaptörvény XIII. cikk (1) bekezdésében biztosított tulajdonhoz való jogát.
- [49] 3.1. Az Alkotmánybíróság először a Tv. 1. § (1a) és (2) bekezdésének az Alaptörvény XIII. cikk (1) bekezdésébe ütközését vizsgálta meg. Az Alkotmánybíróság legutóbb a 3091/2015. (V. 19.) AB határozat, Indokolás [17] bekezdésében erősítette meg azon következetes gyakorlatát, amely szerint „a tulajdonhoz való alapjog a már megszerzett tulajdont, illetve kivételes esetekben a tulajdoni várományokat védi.” Az Alkotmánybíróság álláspontja szerint ezek a jogszabályi rendelkezések a tulajdonhoz való jog sérelmét önmagukban nem eredményezhetik, az Alaptörvény XIII. cikkében foglaltakkal összefüggésbe nem hozhatók. Az Alkotmánybíróság jelen esetben megállapítja, hogy a Tv. 1. § (1a) és (2) bekezdése és a tulajdonhoz való jog között nem áll fenn közvetlen, alapjogsérelmet eredményezhető érdemi kapcsolat. Erre tekintettel az Alkotmánybíróság az indítványozó alkotmányjogi panaszát e vonatkozásban visszautasította.
- [50] 3.2. Az Alkotmánybíróság a tulajdonhoz való jog és a Tv. 3. §-a kapcsolatát az Abh1.-ben, illetve a tulajdonhoz való jog és Tv. 1. § (6) bekezdése, a 3., 4. és 6. §-ai, továbbá a 6. alcíme (7–15. §) viszonyát a 3121/2015. (VII. 9.) AB határozat Indokolás [116]–[118] bekezdésében már vizsgálta. Erre tekintettel az Alkotmánybíróság megállapította, hogy a Tv. ezen rendelkezései tekintetében

az indítványozó kérelme ítélt dolognak minősülnek, így azt az Alkotmánybíróság az Abtv. 64. § f) pontja alapján visszautasította.

- [51] 4. Az indítványozó a Tv. több rendelkezésével összefüggésben is hivatkozott az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdésének (a tisztességes eljáráshoz való jognak) a sérelmére.
- [52] 4.1. Az indítványozó előadta, hogy a Tv. 8. § (1) bekezdése, a 10. § (3) és (4) bekezdése, továbbá a 19. §-a sérti az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdésében biztosított tisztességes bírósági eljáráshoz való jogát. Az indítványozó a Tv. 8. § (1) és (5) bekezdésével összefüggésben a – szerinte indokolatlanul rövid – határidőket sérelmezte. Az indítványozó a Tv. 10. § (3) bekezdését azért látja az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdésébe ütközőnek, mert az rendkívül szűkre szabja a bizonyítékok benyújtásának lehetőségét. A Tv. 4. § (1) és (2) bekezdésével kapcsolatosan kifejtette, hogy a rendelkezések azért sértik a tisztességes eljáráshoz való jogot, mert – a fegyverek egyenlőségének elvét megsértve – visszaható hatállyal állapítanak meg törvényi vélelmet az ügyben felperes pénzügyi intézmény terhére. Az indítványozó a tisztességes bírósági eljáráshoz való joggal összefüggésben sérelmezi a Tv. 8. § (7) bekezdését, a 13. § (2) bekezdését, illetve a 15. § (2) bekezdését is, mivel szerinte azok indokolatlanul magasán határozzák meg a lerovandó illeték összegét.
- [53] Bár az indítványozó a Tv. 8. § (1) bekezdésének egészét megjelöli, az indítvány tartalmából egyértelműen megállapítható, hogy kérelme annak c) pontjára irányul. A Tv. 8. § (1) bekezdés c) pontját 2014. október 15-ével módosította az Elszámolási törvény 52. § (13) bekezdése. A támadott rendelkezés korábban hatályos szövegét és a tisztességes eljáráshoz való jog kapcsolatát az Alkotmánybíróság az Abh2.-ben már vizsgálta. A keresetindításra rendelkezésre álló határidőkkel kapcsolatosan az Alkotmánybíróság kimondta: „[a] Tv. által szabályozott perek tárgya a kikötések tisztességtelenségét állító vélelem megdöntése. Kétségtelen, hogy a deviza- és forinthitelezésből eredő vitás kérdések nem egy szűk társadalmi csoporttal összefüggésben vetődnek fel, hanem azok összetársadalmi és nemzetgazdasági jelentőségűek. Ebből kifolyólag nem oldhatók meg hatékonyan kizárólag a hagyományos, két-pólusú polgári peres keretek között”, továbbá: „[a] pénzintézetek számára legkésőbb a törvény kihirdetésekor nyilvánvalóvá vált, hogy milyen határidővel kell megindítaniuk a kikötések tisztességtelenségének megdöntésére irányuló pert. Ugyanakkor – tekintettel arra, hogy a törvényjavaslatok szövegei az Országgyűlés honlapján elektronikus formában hozzáférhetők –, legkésőbb

a törvényjavaslat megszavazásakor, 2014. július 4-én (tehát mintegy másfél hónappal a perek megindítására nyitva álló határidő lejárta előtt) nyilvánvalóvá vált a pénzügyintézetek számára, hogy a polgári peres eljárás főkérdése mi lesz. Az Alkotmánybíróság ismételten rámutat arra, hogy az Országgyűlés e tárgyú jogalkotási szándéka nem volt előzmény nélküli”, valamint: „[a] pénzügyi intézmények tehát – figyelemmel az ellenük jelentős számban, folyamatosan induló konkrét perekre is – alapos okkal számíthattak általános törvényi rendezésre, az ilyen jellegű kormányzati lépésekre. Hangsúlyozandó továbbá, hogy a pénzügyintézeteknek nem olyan érveket, tényeket és körülményeket kellett a keresetlevélbe foglalniuk, melyek számukra a Tv. megjelenése előtt teljesen ismeretlenek lettek volna, hanem akadálytalanul felhasználhatták a korábban indított perekben a keresetlevelek tartalmát, az érdemi ellenkérelmeket, a már befejeződött eljárások eredményét és az azokból leszűrt tapasztalatokat. Különös tekintettel igaz ez azokra a kérdésekre, melyeket a tisztességtelenséggel kapcsolatban a PJE határozat tartalmazott.” {Abh2., Indokolás [154], [156]}.

[54] Az Alkotmánybíróság az Abh2.-ben az előzőekre tekintettel nem találta a tisztességes bírósági eljáráshoz való joggal ellentétesnek a Tv. 8. § (1) bekezdését. Ennek ellenére – a Tv. módosítása miatt – ítélt dolog megállapítására nincs lehetőség. Az Alkotmánybíróság rámutat, hogy a Tv. 8. § (1) bekezdés c) pontja – a Tv. hatályát pontosító 1. § (1a) bekezdésére figyelemmel – arányosan, konkrét időkeretbe helyezi a keresetlevél beérkezését a tisztán deviza szerződésekkel összefüggésben. Az Alkotmánybíróság ismételten leszögezi, hogy a Tv. módosított rendelkezése tehát egyfelől technikai, a Tv. korábban hatályos rendelkezését pontosítja, másfelől arányosan biztosítja a tisztán deviza szerződéseket kínáló pénzügyi intézményeknek a törvényi vélelem megdöntésére irányuló bírósági igényérvényesítés lehetőségét. Mindezekre tekintettel – az Abh2.-ben foglaltakat irányadónak tekintve – az Alkotmánybíróság ismételten megállapítja, hogy a Tv. által megfogalmazott speciális eljárási szabályok, (így a Tv. 8. § (1) bekezdés c) pontja) nem sértik a tisztességes eljáráshoz való jogot, ezért az indítványt e tekintetben elutasította.

[55] 4.2. Az Alkotmánybíróság a tisztességes eljáráshoz való joggal összefüggésben már vizsgálta a Tv. – az Elszámolási törvénnyel beiktatott módosításokkal nem érintett – 4. § (1) és (2) bekezdését, valamint a 8. § (7) bekezdését, a 10. § (3) bekezdését, a 13. § (2) bekezdését és a 15. § (2) bekezdését {a Tv. 4. § (1) és (2) bekezdésével összefüggésben lásd: Abh2. Indokolás [198], a Tv. 10. § (3) bekezdésével összefüggésben összefoglalóan lásd: Abh2. Indokolás [140]–[189] pontjai, a Tv. 8. § (7) bekezdésével, a 13. § (2) bekezdésével

és a 15. § (2) bekezdésével összefüggésben konkrétan lásd: Abh2. Indokolás [191]}, így az indítványozó kérelme e tekintetben ítélt dolognak minősül, ezért azt az Alkotmánybíróság az Abtv. 64. § f) pontja alapján visszautasította.

[56] 5. Az indítványozó a Tv. egészét, illetve az Elszámolási törvénnyel módosított rendelkezéseit, továbbá a Tv. egyes rendelkezéseit az Európai Unió Alapjogi Chartájának – tehát az Európai Unió jogának – egyes rendelkezéseivel is ellentétesnek véli. Az Alkotmánybíróság az indítvány ezen részével kapcsolatosan visszautal a Tv. közjogi érvénytelenségénél mondottakra és ismételten rámutat, hogy az Alkotmánybíróságnak az Alaptörvény és az Abtv. rendelkezései alapján nincs hatásköre valamely jogszabálynak az Európai Unió jogába ütközését megvizsgálni, ezért az erre vonatkozó indítványelemet az Abtv. 64. § a) pontja alapján visszautasította.

Budapest, 2015. július 7.

Dr. Lenkovics Barnabás s. k.,
az Alkotmánybíróság elnöke,
előadó alkotmánybíró

Dr. Balsai István s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Czine Ágnes s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Dienes-Oehm Egon s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Juhász Imre s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Kiss László s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Lévy Miklós s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Pokol Béla s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Salamon László s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Stumpf István s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Sulyok Tamás s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Szalay Péter s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Szívós Mária s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Czine Ágnes alkotmánybíró különvéleménye

[57] Nem értek egyet a határozat rendelkező részének 2. és 3. pontjával.

[58] Álláspontom szerint az alkotmányjogi panasznak a rendelkező rész 2. pontjában – a visszamenőleges hatályú jogalkotás tilalmával összefüggésben – visszautasított részét érdemben kellett volna vizsgálni, mert az indítványozó által kifejtettek – utalva az Alaptörvény 28. cikkére, a 8/2014. (III. 20.) AB határozatban és a 32/1991. (VI. 6.) AB határozatban foglaltakra, a jogalkotásról

szóló 2010. évi CXXX. törvény 2. §-ára, a régi Ptk. 209. §-ával és 241. §-ával összefüggő bírósági gyakorlatra – korábban nem vizsgált szempontok érdemi elbírálását tette volna szükségessé. Ezzel kapcsolatban fenntartom a 3121/2015. (VII. 9.) AB határozathoz fűzött különvéleményben foglalt állásponomat.

[59] A rendelkező rész 3. pontjával összefüggésben fenntartom a 7/2015. (III. 19.) AB határozathoz fűzött különvéleményben foglalt állásponomat.

Budapest, 2015. július 7.

Dr. Czine Ágnes s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Kiss László alkotmánybíró különvéleménye

[60] 1. A határozat rendelkező részének 2., 3. és 4. pontjában foglalt visszautasítással egyetértek.

[61] A rendelkező rész 1. pontja és az ahhoz kapcsolódó indokolás tekintetében ugyanakkor fenntartom az Abh2.-höz fűzött különvéleményemben foglaltakat a tiltott visszaható hatályú szabályozás alkotmányossági megítélését illetően. Így az ott kifejtettek alapján – nézetem szerint – a Tv. 1. § (1a) bekezdését alaptörvény-ellenessé kellett volna nyilvánítania az Alkotmánybíróságnak, és meg kellett volna semmisítenie ezt a rendelkezést.

[62] 2. A Tv. 8. § (1) bekezdés c) pontja és a tisztességes eljáráshoz való alapjog kapcsolatára vonatkozóan csatlakozom *dr. Lévy Miklós* alkotmánybíró úr különvéleményének 2. pontjában kifejtettekhez.

Budapest, 2015. július 7.

Dr. Kiss László s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Lévy Miklós alkotmánybíró különvéleménye

[63] Nem értek egyet a határozat rendelkező része 1. pontjában foglalt elutasító döntéssel. Véleményem szerint az Alkotmánybíróságnak meg kellett volna állapítania a Kúriának a pénzügyi intézmények fogyasztói kölcsönszerződéseire vonatkozó jogegységi határozatával kapcsolatos egyes kérdések rendezéséről

szóló 2014. évi XXXVIII. törvény (a továbbiakban: Tv.) 1. § (1a) bekezdés és 8. § (1) bekezdés c) pontja alaptörvény-ellenességét.

[64] Fenntartom az Abh2-höz fűzött különvéleményemben foglaltakat, vagyis azt, hogy a Tv. a visszaható hatály tilalmába ütközik, valamint ellentétes a tisztességes eljáráshoz való jog alkotmányos tartalmával.

[65] 1. A különvéleményben a visszaható hatály tilalma körében csatlakoztam dr. Kiss László alkotmánybíró úr saját különvéleményében kifejtett álláspontjához. Ezt az álláspontot irányadónak tekintem a Tv. 1. § (1a) bekezdésére vonatkozóan is, mert a hivatkozott rendelkezés az indítványozót érintően a még le nem zárt jogviszonyokat a jövőre nézve hátrányosan változtatta meg. Ez sérti az Alaptörvény B) cikk (1) bekezdésében garantált jogállamiság elvét. (Abh2., Indokolás [330], [271]–[283])

[66] 2. A különvéleményben részleteztem a tisztességes eljáráshoz való jog lényeges tartalmának egyes elemeit. Változatlanul idetartozónak tekintem, hogy a peres feleknek ésszerű lehetőségük legyen jogi álláspontjuk és az azokat alátámasztó bizonyítékok előadására. A kialakult és irányadó alkotmánybírói gyakorlat szerint alkotmányellenes szűkítésnek számít az, ha az ügyben hozandó határozat megalapozottsága szempontjából releváns bizonyítást, a bizonyítékokhoz való hozzáférést a jogszabály általános érvénnyel korlátozza. Különösen sérti az eljárás tisztességes voltát az, ha a jogalkotó ésszerűtlenül rövid határidők tűzésével megakadályozza az érdemi jogorvoslatot.

[67] Ilyennek tekintem a Tv. 8. § (1) bekezdés c) pontja szerinti jogvesztő határidőt, amely a Tv. más rendelkezéseivel összefüggésben alkotmányellenesen korlátozza az indítványozó perbeli rendelkezési jogát, s ezáltal sérül az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdésében foglalt tisztességes eljáráshoz való jog. (Abh2., Indokolás [324]–[325])

Budapest, 2015. július 7.

Dr. Lévay Miklós s. k.,
alkotmánybíró

Alkotmánybírósági ügyszám: IV/2110/2014.

